

Vastaus kirjalliseen kysymykseen arpajaislain uudistuksen toisen vaiheen käynnistämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Outi Alanko-Kahiluodon /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 508/2017 vp:

Milloin käynnistyy arpajaislain uudistamisen toinen vaihe?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomen rahapelijärjestelmä on ollut tällä hallituskaudella laaja-alaisen poliittisen tarkastelun kohteena. Jo viime hallituskauden lopulla aloitettu rahapelijärjestelmäämme koskeva tarkastelu johti lopulta rahapeliyhteisöjen yhdistämiseen vuoden alussa voimaan tulleella arpajaislain muutoksella. Kaikki eduskuntapuolueet ovat olleet yksimielisiä siitä, että lakiin perustuva yksinoikeusjärjestelmä on edelleen paras vaihtoehto Suomelle rahapelitoiminnan järjestämisessä.

Rahapelijärjestelmämme on ollut viime vuosina muutoinkin laaja-alaisen tarkastelun kohteena. Jo ennen rahapeliyhteisöjen yhdistämistä arpajaislakia on muutettu sen rahapelitoimintaa koskevilta osin kolmesti. Arpajaislakia on muun muassa täydennetty säännöksillä, joilla on tehostettu rahapelaamisesta aiheutuvien sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäisemistä sekä lisätty viranomaisten keinoja puuttua lainvastaiseen rahapelitoimintaan lisäämällä lakiin säännökset kaikkea rahapelaamista koskevasta 18 vuoden vähimmäisikärajasta ja rahapelien sallitusta markkinoinnista.

Rahapelijärjestelmämme on ollut myös Euroopan unionin komission tarkastelun kohteena. Vuonna 2013 komissio päätti Suomea koskevan rikkomusmenettelyn sen jälkeen kun Suomi oli antanut komissiolle laajan selvityksen rahapelijärjestelmästäan todeten Suomen yksinoikeusjärjestelmän täyttävän sille Euroopan unionin oikeudessa asetetut edellytykset. Komissiolla ei ollut oikeudellista huomautettavaa Suomen yksinoikeusjärjestelmästä myöskään siinä yhteydessä kun se tarkasteli ja arvioi rahapeliyhteisöjen yhdistämistä koskevaa arpajaislain muutosesitystä.

Arpajaislain rahapeliyhteisöjen yhdistämistä koskeva uudistus muutti osin myös rahapelitoimintaa koskevia ohjausrakenteita. Yhden yksinoikeustoimijan mallissa viranomaisohjaus haittojen ehkäisyn ja rahapelitarjonnan kokonaisarvioinnin näkökulmasta on helpompi toteuttaa johdonmukaisesti.

Entisen kolmen rahapeliyhteisön hajautetun omistajaohjauksen sijaan Veikkaus Oy:n omistajaohjaustehtävästä vastaa nyt keskitetysti valtioneuvoston kanslia. Arpajaislakiin lisättiin säännös Veikkaus Oy:n velvollisuudesta toimeenpanna rahapelejä peli-haittoja vähentävästi ja säännös

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 508/2017 vp

yhtiön hallintoneuvoston tehtävästä seurata ja valvoa, että yhtiö harjoittaa rahapelitoimintaa rahapelihaittoja vähentävästi.

Pelaajalle voidaan jatkossa tarjota oman pelikulutuksen seuraamiseen ja pelaamisen rajoituksiin sekä pelitilin sulkemiseen liittyvät vastuullisuuskäytänteet yhden pelitilin kautta.

Uudistuksen yhteydessä sisäministeriön yhteydessä toimivan rahapeliasioiden neuvottelukunnan tehtävää ja kokoonpanoa muutettiin. Neuvottelukunta seuraa ja arvioi jatkossa haittojen ehkäisyyn perustuvan arpajais-lain tavoitteiden toteutumista yksinoikeuteen perustuvan rahapelijärjestelmämme ylläpitämiseksi ja sen vahvistamiseksi.

Haittojen vähentämistyön tehostamiseksi lakia täsmennettiin myös niin, että Veikkaus Oy:llä on velvollisuus toimittaa rahapelien toimeenpanoa koskevat tiedot rahapelien haitallisuuden arviointia varten sosiaali- ja terveysministeriölle, jonka yhteydessä toimii syksyllä 2017 toimintansa aloittanut rahapelien toimeenpanosta aiheutuvien haittariskien ja haittojen arviointiryhmä. Lisäksi lakimuutoksen yhteydessä Poliisihallituksen arpajaishallinnon organisaatorakenne uudistettiin ja sen valvontaresursseja lisättiin.

Rahapelihaittojen kehitystä uudessa yhden yksinoikeusyhtiön mallissa seurataan aktiivisesti erilaisin keinoin esimerkiksi Terveystietokeskuksen ja hyvinvoinnin laitoksen teettämien väestökyselyin. Ennen uusien rahapelituotteiden toimeenpanon aloittamista niiden haitallisuus arvioidaan erityisesti tätä tehtävää varten perustetussa sosiaali- ja terveysministeriön haitta-arviotyöryhmässä. Saadun lausuntopalautteen perusteella sisäministeriö voi pelisääntöasetuksella antaa määräyksiä, jotka katsotaan tarpeelliseksi pelihaittojen vähentämiseksi.

Kuten hallintovaliokuntakin toteaa arpajaislain uudistamisen ensimmäiseen vaiheeseen antamassaan mietinnössä, näkemykset jatkovalmistelun keskeisistä lähtökohdista ja tavoitteista poikkeavat toisistaan osin merkittävästikin. Valiokunta piti tärkeänä, että muutostarpeita ja niiden toteuttamismahdollisuuksia, mukaan lukien erilaisten näkemysten mahdollinen ainakin osittainen yhteensovittaminen, arvioidaan huolella.

Sisäministeriö pitää tärkeänä, että rahapelaamiseen sääntelyä valmisteltaessa arvioidaan rahapelien haitallisuutta kaikista näkökulmista ja yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Ensimmäisen vaiheen uudistuksen ja sen yhteydessä jo tehtyjen edellä mainittujen toimenpiteiden vaikutuksia tulisi arvioida kokonaisuutena ja riittävällä aikavälillä ennen kuin johdopäätöksiä niistä kehittämiskohteista ja tavoitteista, joille arpajaislain seuraavan vaiheen uudistamisen tulee perustua, voidaan tehdä.

Uudistamistyön laajaan kokonaisuuteen kuuluu rahapelien toimeenpanoa koskevien kysymysten lisäksi myös muita arpajaisia kuin rahapelejä koskevan sääntelyn kehittämistarpeita. Tällaisia arpajaisia ovat tavara-arpajaiset ja bingo-peli, joiden tuotoilla rahoitetaan yleishyödyllistä kansalaistoimintaa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 508/2017 vp

Niin ikään uudistamiskokonaisuuteen liittyy kysymys rahapeliottojen avustusjärjestelmien kehittämisestä. Opetus- ja kulttuuriministeriössä on toteutettu erillinen esiselvitys valtionavustusprosessien digitalisoinnista, minkä osana on myös tarkasteltu rahapeliottojen avustusmenettelyjen kehittämistarpeita. Loppuraportti tästä esiselvityshankkeesta on tarkoitus julkaista lähiaikoina.

Edellä mainitut näkökulmat huomioon ottaen arpajaislain uudistamisen toinen vaihe on tarkoituksenmukaisinta käynnistää esiselvityksenä ensi kevään aikana. Esiselvityksessä tarkennetaan miten lainsäädäntöä tulee jatkossa kehittää.

Helsingissä 5.12.2017

Sisäministeri Paula Risikko